ORTAHİSAR BELEDİYESİ TRABZON

EKOPARK PEYZAJ UYGULAMA PROJESİ

LİNA TASARIM

Konsept

Araştırma alanı antropojen etkinin çok üst düzeyde olduğu bir dolgu alanı olsa da; sahip olduğu ekolojik karakter bulunduğu çevrenin doğal karakteristikleri tarafından belirlendiğinden, yöntem olarak bu çevre incelenerek analiz evresine başlanmış ve bunun sonucunda Trabzon için bir ilk, Türkiye için alanında öncü, dünya için ise önemli bir farkındalık noktası olarak çalışma alanı Eko-park temasına uygun olacak şekilde tasarlanmıştır.

Proje alanı: 12.182,40 m²

Fonksiyonlar

Ekopark olarak belirlenen çalışma alanında yapılan gözlem ve incelemeler sonucunda mekanlar; ekolojik ve sosyolojik temelli kararlar olarak 2 gruba ayrılarak oluşturulmuştur.

EKOLOJİK TEMELLİ KARARLAR:

- BİYOLOJİK GÖLET
- POLİNATÖR BAHÇE VE ARI OTELİ
- YAĞMUR BAHÇESİ
- YÜKSELTİLMİŞ EKOLOJİK FARKINDALIK YOLU
- ÇIPLAK AYAK YOLU
- KENTSEL MEYVE BAHÇESİ
- YÜKSELTİLMİŞ AHŞAP GEZİNTİ YOLU
- AHŞAP KUŞ YUVASI'ndan oluşmaktadır.

SOSYOLOJİK TEMELLİ KARARLAR:

- GİRİŞ KONTROL NOKTASI
- GÜVENLİK BİRİMİ
- YÖNLENDİRME PANOSU ve SOSYAL MEDYA ODAK NOKTASI 1 (Horon oynayan adamlar figürü ve Trabzon Ekopark yazısı)
- AHŞAP GABYON OTURMA BİRİMİ
- KADEMELİ AHŞAP OTURMA BİRİMİ
- DİNLENME KORİDORU
- AĞAÇ EV
- DOĞAL ÇOCUK OYUN ALANI
- AHŞAP GAZEBO
- AHŞAP KAFES GAZEBO
- AHŞAP PİKNİK MASASI, OTURMA DONATILARI, AYDINLATMA ELEMANLARI, ÇÖP KUTUSU'ndan oluşmaktadır.

Biyolojik Gölet

Hiçbir kimyasal madde kullanmadan suyun bitkiler, ortamdaki bakteriler ve özel filtreler yoluyla temizlenmesi ile oluşan ekolojik oluşumlardır. Yapay biyolojik göletlerin oluşturulmasındaki amaç, doğada var olan göletlerin bir benzerinin hijyenik koşulların sağlanmasıyla elde edilmesidir.

Göletler, tercihe göre içerisinde suyu temizleyen ve aynı zamanda suda oksijen üreten bitkiler, taşlar, çakıllar, kayalar, çevresinde su ile uyumlu olanağaçlar ve sazlıklar gibi canlı ve doğal öğeleri bulundururken su oyunları sağlayan fıskiye ve heykeller, iskeleler gibi mimari elemanları da barındırıyor. Yapay olarak hazırlanan göletler, parçası olduğu ekosisteme katkı sağlıyor.

Polinatör Bahçe ve Arı Oteli

Dünyadaki en kompleks ekolojik ilişkilerden birisi de, polinatörler olarak bilinen, bitkilerin tozlaşmasını sağlayan arılar, kelebekler, böcekler, kuşlar ve yarasaların yeryüzündeki yaşamın devamı için yaptıkları çok önemli katkıdır.
Bu türlerden özellikle arılar yeryüzündeki tüm bitkilerin yaklaşık olarak %85'inin varlıklarını devam ettirebilmeleri için gereklidir. Ekolojik olduğu kadar ekonomik öneme de sahip arıların, Amerikan Tarım Dairesi tarafından hesaplanmış, bal üretimini içermeyen yıllık ekonomik katkıları 15 milyar dolar civarındadır.

Ekolojik ve ekonomik önemleri bu kadar üst düzeyde olan polinatör canlılar, hızlı kentleşme etkileriyle yaşam alanlarını hızla kaybetmeye başlamışlar ve bu durum da dünya açısından ciddi bir tehlike halini almıştır.
Ülkemiz için henüz bilinmeyen ve önemi yeterince anlaşılamayan bu konuda farkındalık oluşturmak ve ülkemize hem ekonomik hem de ekolojik katkı sağlamak için proje alanında özel türlerden oluşan, sahip oldukları polen ve nektar oranları ile polinatör türlere besin ve barınma imkanı sağlayacak bitkilerden müteşekkil özel bir bahçe; bunun yanında özellikle arıların kışlamalarına uygun, yine dünyanın önemli büyük şehirlerindeki kent parklarında rastlanan arı oteli tasarımı yapılmıştır.

Söz konusu bahçe ve otel kullanıcı güvenliği açısından herhangi bir sorun oluşturmaz. Her şeyden önce söz konusu bahçe bir arı çiftliği değil, arıların ve kelebeklerin doğada gördüğümüz oranda bitkiler üzerinde gezindikleri bir doğal biyotop modellemesidir.

"Ekoloji" temalı bir parkın en önemli ekolojik ayaklarından birini oluşturan pollinatör bahçe, alana çekeceği kelebekler ile de ziyaretçiler açısından ilgi çekici olacaktır. Tüm bunların haricinde, oluşturulan bitki kompozisyonu ile zaten görsel çekicilik sahibi olacak olan alan, Eko-Park'ın en önemli odak noktalarından biri haline gelecektir.

Yağmur Bahçesi

Dünya varlığının büyük bir kısmını suyun oluşturmasına karşın su sorunu olan bir gezegendir. Varlığının devamı büyük oranda sürdürülebilir su kaynaklarının devamının sağlanması ile mümkündür. Bu döngünün devam edebilmesi için en önemli etmen, doğal alanlarda sorunsuzca gerçekleşen ve infiltrasyon olarak bilinen, yağış sularının toprağın katmanlarından geçerek fiziksel, kimyasal ve biyolojik olarak temizlenmesi ve yer altı sularını beslemesi olayı ile mümkündür.

Oysa hızla kentleşen dünyamızda, özellikle kentlerde, yağış sularının toprakla buluşması nerdeyse imkansız hale gelmiştir. Yollar, meydanlar, çatılar gibi sert yüzeyler sıklıkla ağır metaller, yağlar ve tozlarla kirlenmiş durumdadır ve bu yüzeylere düşen yağış suları kirlenerek alt yapıya karışmakta, oradan da yer altı sularını besleyemeden heba olmaktadır.

İşte yağmur bahçeleri, tam da bunu önlemek ve kentlerde de yer altı sularını beslemek için ortaya çıkmış ve özellikle gelişmiş ülkelerde sıkça uygulanırken ülkemizde ihmal edilmiş bir yaklaşımdır. Yaklaşık 1,5 metre derinlikte açılmış bir çukurun en az doldurulmuş kısmında yaklaşık 1 m olacak şekilde, kaliteli bir toprakla doldurulması, oluşmuş bu hafif çukur alana su seviyesini tolere edebilen bitkiler yerleştirilmesi, çatı yüzeyleri gibi sert alanlardan toplanan yağış sularının bu alanlara nakli ile en fazla 2-3 süreyle gölleşmenin oluştuğu, içinde bitkiler olan bir alan vasıtasıyla, bu suyun yavaş yavaş filtre edilerek yer altı sularına karışmasının sağlandığı yer olan yağmur bahçesi, alanın en önemli ekolojik değerlerinden biridir. Şehir, bölge ve ülke ölçeğinde bir öncü olacak olan yağmur bahçesi ile su kaynaklarımızın korunmasının önemine ilişkin önemli bir farkındalık yaratılacaktır.

Yükseltilmiş Ekolojik Farkındalık Yolu

Araştırma alanı antropojen etkinin çok üst düzeyde olduğu, 20 sene kadar önce kent içi yeşil alan miktarını artırmak amacıyla ağaçlandırılmış olan ve geçen süre zarfında çevresine göre ekolojik olarak anlamlı bir farklılık oluşturmuş; etrafını çevreleyen viyadüğün izolasyon etkisi ile dış dünyanın etkisinden soyutlanmış ve bir biyotop olarak da bir değer kazanan kent içi koru niteliği taşısa da kullanılan bitkisel materyalin yoğunluğu göz önüne alındığında ekolojik gerekçelerle dokunulmayan sık ağaç dokusunun kullanıcılar üzerindeki klostrofobik etkisini azaltmak ve alana fiziksel olarak hakim olmak, kullanıcılara daha önce yaşamadıkları bir tecrübe sunma amacından hareketle zeminden 14 cm yükseklikte başlayan, ve maksimum 5 m'ye ulaşan ve toplamda 122 m uzunlukta olan ekolojik farkındalık yolu Eko-park' da yer alan en önemli ekolojik temelli kararlardan biri olarak tasarlanmıştır.

Ekolojik farkındalık yolu tek yönlü kontrollü girişi olan ve üzerinde yer alan bilgilendirme panoları ile de kullanıcılara gezerken bilgi edinme imkanı veren bir konstrüksiyondur. Turnike sisteminin yer aldığı kısımda kullanıcılara ekolojik farkındalık yolunun çalışma sistemi hakkında bilgiler verilecek ve maceracı ruhlu kullanıcıların kullanımına sunulacaktır.

Zeminden 5 m'ye kadar yükselen bu platformun bir başka amacı da dış dünyanın etkisinden soyutlanarak oluşturulmuş eko-park içerisinden kent biyotopuna bir bakış sağlayarak eko-park ile çevresi arasındaki doğallık kontrastını algılamaya imkan vermesidir.

Çıplak Ayak Yolu

Yapılan bir çok bilimsel araştırmada doğa ile bütünlük sağlamanın insan sağlığına faydalarından bahsedilse de bunu yapmak her zaman için mümkün olmamaktadır. İşte bu nedenle, proje alanında doğa-insan etkileşimini maksimize edecek bir "çıplak ayak yolu" tasarımı yapılmıştır. Dünyanın gelişmiş ülkelerinde yaygın bir akımın temsilcisi olsa da ülkemizde fazla bilinmeyen bu yöntemle kullanıcıların 186 m uzunluğundaki bir parkurda farklı dokusal özelliklere sahip doğal materyaller üzerinde bir yürüyüş gerçekleştirmeleri ön görülmüştür. Başlangıç ve bitiş noktalarında ayakkabılarını bırakabilecekleri bir dolap ile gerekirse kullanmak isteyecekleri bir çeşmenin de tasarlandığı yol toplum sağlığına katkı yaparken kullanıcıların alanda eğlenmelerine de olanak vermesi planlanan bir diğer öncü ekolojik yaklaşımdır. Toprak, talaş, kiremit tozu, kum, odun gibi doğal dokuların üzerinden yalın ayakla yürüyecek kullanıcılarda bilimsel olarak ispatlanmış potansiyel faydalar şöyle sıralanabilir;

Ayak tabanı ile alışık olmadığı yüzeyleri ve farklı noktalarda farklı baskıları hisseden insanın vestibüler (denge) sistemi uyarılmış olur. Bu uyarılmalar insanın daha zinde hissetmesine neden olur, denge sistemi için iyi bir egzersiz sağlanmış olur.

İnsanın alışık olduğundan farklı bir tonda ayaklarının uyarılmasıyla kan dolaşımında küçük değişiklikler yaşanır. Düzenli egzersizle ayak ağrılarında azalma görülür.

Herhangi bir ek egzersize gerek kalmadan duruş bozukluklarının ortadan kalkması için ilk önemli adımlar atılmış olur. Vücudun elektron dengesi sağlanarak stresten kurtulmanın en önemli şartlarından biri yerine getirilmiş olur.

Tansiyonun düzenlenmesi yönünde pozitif etkiler görülür. Kullanıcıları eğlenceli bir yolla fiziksel egzersize teşvik ederek çağımızın en önemli sorunlarından biri olan hareketsizliğe karşı önemli bir cephe oluşturulmuş olur.

Kentsel Meyve Bahçesi

Günümüz şehirleri her geçen gün yeşili daha da yok eden bir biçimde büyümekte ve kendine özgü yapısından uzaklaşmaktadır. Kentlerin insanlar için var olduğu ve önemli olanın bir şehrin yapısını, doğasını bozmadan o şehrin insanları için yaşam alanları oluşturması gerekliliği düşünüldüğünde kentsel meyve bahçelerinin varlığı hem görsel hem de meyvelerinin yenilebilir olması açısından kentlerin bu yöndeki açığı kapatacak niteliktedir.

Buradan hareketle çalışma alanının güney kısımda yer alan ve çim tepesi ile yapılaşmanın bulunduğu kısımdan izole edilmiş 398 m2' lik kentsel meyve bahçesinde yöreye özgü doğal bitkilerinden olan ve böylece alanda adaptasyon sorunu yaşamayacağı düşünülen meyve bitkileri kullanılmıştır.

Kentsel meyve bahçesinin doğal çocuk oyun alanı yanında yer alması önemli bir planlama kararı olarak verilmiş ve kentsel meyve bahçesinin çocukların doğayı tanıması noktasında adeta bir laboratuvar hizmeti görmesi hedeflenmiştir.

Bunun yanında alanın çevresinde şehirleşmenin yoğun olması sonucu, şehir içindeki biyoçeşitliliği arttırmak amaçlıyla da kullanılan meyveli bitkilerin varlığı başta kuşlar olmak üzere yaban hayatına ev sahipliği yapması açısından da önem arz etmektedir.

Yükseltilmiş Ahşap Gezinti Yolu

Alanda kullanılan yürüyüş ve gezinti yollarının tamamı Eko-park temasının doğaya az müdahale kriterini destekler nitelikte zeminden 14-100 cm arası değişen yükseklikte olacak şekilde planlanmıştır. Bunun için de doğal malzeme olan ahşap tercih edilmiş ve ahşabın sürekliliğini kırmak içinde yatayda metal taşıyıcılar ile de kombine edilmiştir.

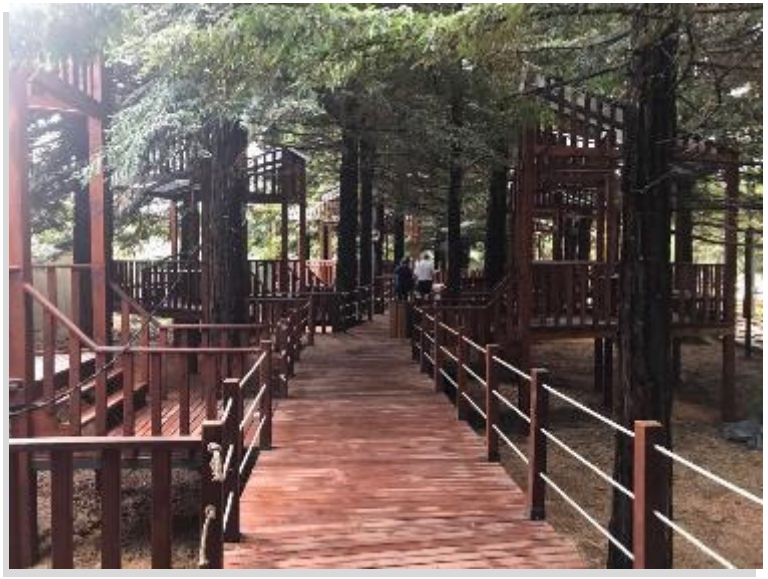

Eğimli bir girişten başlayan ahşap gezinti yolu zeminden 60 cm yükseklikte giriş kontrol noktasının bulunduğu alanda ahşap bir platform oluşturmaktadır. Yönlendirme panosunun yer aldığı bu alandan; Sequoia sempervirens türünün olduğu kısımda ahşap gezinti yolu, zeminden 100 cm yüksekte yer almakta ve alana özgü olarak tasarlanan ahşap gazebo ile kullanıcılara kalabalık grupların bir arada kullanacakları mekanlar sunarken, biyolojik göletin olduğu kısımda zeminden 60 cm yüksekte ve gölet üzerinde yer almakta ve yakın çevresinde bulunan pollinatör bahçe ve arı oteline fiziksel olarak hakim olacak şekilde planlamıştır.

Ahşap gezinti yolu kullanıcıların kendilerini güvende hissetmesi açısından yükselen kısımlarda doğal halat korkuluk ile çevrelenmiştir. Bu kısımlardan sonra ahşap gezinti yolu tekrar zeminden 14 cm yükseklikte devam etmektedir. Alanın tamamını dolaşan ahşap gezinti yolu boyunca yer alan bilgilendirme panoları barındırdığı ekolojik temelli bilgiler ile kullanıcılara hem gezinti hem de gezerken bilgi edinme imkanı sunması açısından oldukça önemlidir. Alanın tamamını dolaşan ahşap gezinti yolu boyunca yer alan bilgilendirme panoları barındırdığı ekolojik temelli bilgiler ile kullanıcılara hem gezinti hem de gezerken bilgi edinme imkanı sunması açısından oldukça önemlidir.

Sosyal Medya Odak Noktası

Bu nokta, alanın girişinde iki temel farklı yaklaşımı kullanarak, alanın sosyal medya üzerinden kendi tanıtımını, dolayısıyla ekolojik hassasiyet oluşturma amacını gerçekleştirmesi için tasarlanmıştır. Temel beklenti, alana dair en çok fotoğraf çekilen noktanın burası olması, fotoğraf karesi içinde yer alacak ekolojik mesajların doğrudan ve subliminal olarak sosyal medya üzerinden kullanıcı kitlelerine iletimini sağlamaktır. Bu noktanın ilk adımını, kullanıcıların alana girer girmez gördükleri, ortalarında kullanıcıların doldurması için bırakılan boşluk olan "Horon oynayan adamlar" figürüdür. Bu figürlerin alt kısmında alanın adı büyük puntolarla yer alacak, arkada bulunan ekolojik hassasiyetle tasarlanmış eko-park görülecek ve böylece alanın sürdürülebilir tanıtımı için ciddi bir destek sağlanacaktır.

İkinci adımda ise alanın girişinden sonra hemen Kuzey kısımda tasarlanan "Ekolojik ayak izi bulunmaktadır.

Bu noktada bir panel üzerinde "Ekolojik ayak izinizin farkında mısınız?" sorusu sorulacak, yazı ile birlikte duvarda yer alan ayak izi figürleri duvardan aşağı kısımlara kadar iletilecek, burada normal insan ayakkabısı ile kıyaslandığında yaklaşık 3 kat büyük iki çift 3 boyutlu ayakkabı ile son bulacaktır. Alana gelen kullanıcıların içlerine girerek fotoğraf çektirmeleri beklenen noktada, dünyanın geri dönülemez biçimde içine girdiği tüketilen karbon ile çevrilen karbon arasındaki dengesizlik, kişi başı yılda üretilen 5 ton karbona karşın bir ağacın sadece 24 kg karbon çevirebildiği gerçeği, dünyanın son yıllarda çok fazla karbon ürettiği ve karbon çevirecek doğal alanların oldukça az kalmasından hareketle, bu açığın dünya ve yaşam üzerine etkileri, önlenmesi için atılması gereken temel adımlar anlatılacaktır. Böylece popüler kültür ve sosyal medya kullanılarak ekolojik hassasiyetin sürekli gündemde tutulması sağlanacaktır.

Dinlenme Koridoru

Bu mekanlar, kullanıcıların kendileri için öngörülen aktif etkinlikleri yaptıktan sonra dinlenmeleri ve sonrasında diğer etkinliklere katılmalarını sağlama amacıyla tasarlanmıştır. Alana girdikten hemen sonra, doğu istikametine doğru hafif yükselerek kullanıcıları koruluk alan içerisinde tasarlanmış dinlenme mekanına götüren platform, ekolojik gerekçelerle dokunulmayan sık ağaç dokusunun kullanıcılar üzerindeki klostrofobik etkisini azaltmak amacını taşımaktadır. Bu koridorun yerden yüksek, doğal zeminle gövde teması olmayan ahşap bir platform üzerinde olmasının yanında, oturma mekanlarının da platformdan yüksek konumlandırılmış olması, kullanıcıları hem doğaya daha yakın kılacak, hem de onlara yeni bir fiziksel bakış açısı kazandırarak ilgilerini çekecektir. Yerden yüksekte, sınırlandırılmış mekan hissi ile tek kişiden orta ölçekli gruplara kadar hizmet vermesi planlanan mekanlar ahşap yapı malzemesinden, kuş yuvası anolojisi ile ortaya konulmuştur.

İlk koridorun geçilmesinin hemen ardından, alanın en Doğu kısmında konumlandırılmış diğer dinlenme alanı, ilkinden farklı olarak, biraz daha ferah ve aydınlık bir alanda dinlenme ihtiyacı duyanlar için tasarlanmıştır. Ahşap ve taş gibi doğal malzemelerin kullanıldığı dinlenme mekanı, ilki gibi doğal ekolojik karakteristikleri kullanıcılara sonuna kadar deneyimletmek kadar, daha geniş gruplar halinde etkinlik gerçekleştirmeye de olanak verecek şekilde tasarlanmıştır. Kullanılan aydınlatma elemanlarıyla mekanın gece görünüşü de ayrıca vurgulanmıştır.

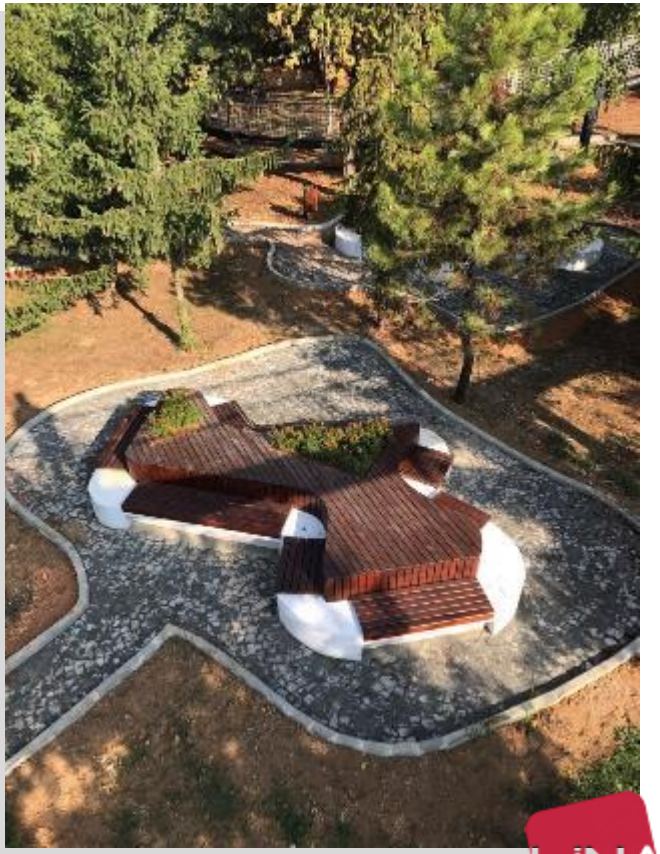

Ağaç Ev

Ağaç ev, insanların doğayla iç içe yaşayabileceklerini ifade etmek ve doğaya ayak uydurması gerektiğinin kanıtlarından biri olarak ortaya çıkan bir tasarım anlayışı sonucu oluşmuştur.

Ağaç ev kullanıcıları hem doğaya daha yakın kılacak, hem de onlara yeni bir fiziksel bakış açısı kazandıracak özellikle de çocukların ilgilerini çekecektir. Sequoia sempervirens türünün içinde geçtiği ve delinmiş/patlatılmışçasına bir tasarım anlayışı sonucu ortaya çıkan ağaç ev dünyadaki örneklerine benzer tamamen doğal malzemelerin kullanıldığı ve kullanıcıların her türlü ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde tasarlanmıştır.

Alanın temasına uygun olarak doğaya az müdahale prensibi ve dokunulmayan sık ağaç dokusunun kullanıcılar üzerindeki klostrofobik etkisini azaltma amacıyla ağaç evin zemin katı yerden 220 cm yüksek olarak tasarlanmış ve böylece de yöresel mimari öğelerden biri olan Serender' e de atıfta bulunulmuştur.

Ahşap merdiven ile ulaşılan üst kısım yer düzleminden 460 cm yukarda bulunmakta olup bu kısımda çok amaçlı olarak tasarlanmış 10 m2' lik kapalı alan da bulunmaktadır.

Ağaç evin hem zemin katında hem de 1. katında kullanıcıların oturma dinleme ihtiyaçlarını karşılayacak ahşap oturma birimleri bulunmaktadır.

Doğal Çocuk Oyun Alanı

Çocuk oyun alanları sürdürülebilir felsefenin benimsenmesi açısından önemli mecralardan biridir. Bu mekanlar gelecek nesillerin vakitlerini geçirdikleri ve eğlenirken öğrendikleri alanlardır. Çocuklara doğal çevrede olma ve üzerinde hareket etme fırsatı verilerek, onlara çevrenin değerini bilmeleri ve ona önem vermeleri gerektiği öğretilebilir. Aksi taktirde yeşil olmaktan yoksun üretilmiş ekipmanlar ile oyun alanları oluşturarak bu yapılamaz.

Buradan hareketle proje alanında yer alan doğal çocuk oyun alanı 969 m2'lik alan içinde yer alan ve oyun değerini arttırması ve çevrede yer alan yapılara doğal tampon oluşturması açısından doğal çim tepeleri ile çevrelenmiş çocukların çevrelerini keşfetmeleri için kendi ölçeklerinde hafif riskler alabilecekleri, oynayacakları, oyalanacakları ve engelsiz çocuğun rahatlıkla ve bir arada oynayabilecekleri mekanlar da bulunmaktadır.

Bütün peyzaj tasarımlarında olduğu gibi oyun alanları için de malzeme özellikleri ve seçiminin sürdürülebilirliği düşünülmüş ve kullanılan zemin kaplama malzemesi bu doğrultuda; ağaç kabuğu, odun talaşı, çam ibreleri ve küçük boyutlu çakıl karışımının oluşturduğu malzemeden oluşmaktadır. Alan çevresi sınırlayıcı eleman olarak da doğal malzemelerden kayalar (zeminde) ve ahşap (çim tepesi üzerinde) tercih edilmiştir.
Çocuk oyun alanında yer alan oturma donatısı ailelerin dilediklerinde çocuklarını gözlemleyebilmelerine olanak vermesi açısından alanda yer almaktadır.

Mimari Maket

PEYZAJ PROJE-KENTSEL TASARIM | MİMARİ MAKET VE DANIŞMANLIK

ADRES : Zühtü Pasa mah. Recep Peker Cad.Gezici sit.No:40/15 Kızıltoprak/Kadıköy/İSTANBUL

TEL :0 216 405 24 09

e-mail: info@linatasarim.com.tr

@tasarim.lina